

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku W. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wysokość emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 stycznia 2016 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 maja 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odrzuca skargę kasacyjną,

2. oddala wniosek pełnomocnika ubezpieczonej o przyznanie kosztów pomocy prawnej.

UZASADNIENIE

W. B. nabyła po ukończeniu 55 lat prawo do emerytury na podstawie z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz.U. Nr 23, poz. 99 ze zm.). Wysokość tego świadczenia ustalona w decyzji z dnia 16 marca 1995 r., wynikała z uwzględnienia 37 lat, 2 miesięcy i 1 dnia okresów składkowych i 4 miesięcy i 25 dni okresów nieskładkowych, podstawy wymiaru stanowiącej wynagrodzenie za okres kolejnych 6 z ostatnich 15 lat zatrudnienia, kwoty bazowej - 580,42 zł i współczynnika wysokości podstawy wymiaru równego 165,11%. Do emerytury przysługiwał ekwiwalent węglowy.

Emerytura kolejowa była wypłacana od dnia 1 kwietnia 1995 r., a że po jej przyznaniu, ubezpieczona była zatrudniona, kolejnymi decyzjami była przeliczana z uwzględnieniem kolejnych okresów ubezpieczenia aż do dnia, w którym łączny staż pracy wyniósł 39 lat i 4 miesiące (decyzja z dnia 24 maja 2011 r.).

W dniu 23 czerwca 2010 r. ubezpieczona złożyła wniosek „o obliczenie emerytury w myśl nowych zasad”, a na podstawie tego wniosku, decyzją z dnia 5 lipca 2010 r. została jej przyznana emerytura po ukończeniu 60 roku życia, do której prawo wynika z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.; dalej „ustawa”). Wysokość tego świadczenia odpowiadała wypracowanym 38 latom i 7 miesiącom okresów składkowych i 4 miesiącom okresów nieskładkowych oraz poprzednio przyjętej podstawie wymiaru. Zwaloryzowana podstawa wymiaru pomnożona przez wskaźnik 167,73% i przez kwotę bazową 717,16 zł wyniosła 1.202,89 zł. Od dnia 1 sierpnia 2010 r. wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła miesięcznie 1.633,47 zł. Nie zastosowano sposobu przeliczenia emerytury przewidzianego w art. 53 ust. 4 ustawy, ponieważ ubezpieczona po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru przyjęto za podstawę wymiaru emerytury, nie podlegała co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Wnioskowi ubezpieczonej z dnia 2 maja 2011 r., o emeryturę obliczoną z zastosowaniem art. 53 ust. 4 ustawy, ze względu na udokumentowanie ponad 30 miesięcy zatrudnienia po uzyskaniu emerytury kolejowej, organ rentowy odmówił decyzją z dnia 20 czerwca 2011 r., uwzględniając, że emerytura została poprzednio przyznana decyzją z dnia 5 lipca 2010 r. i nie polega już przeliczeniu.

W. B. podniosła w odwołaniu obejmującym obydwie decyzje, że nie żądała przyznania jej nowego świadczenia po ukończeniu wieku ustawowego, lecz tylko przeliczenia wcześniej przyznanej emerytury kolejowej z uwzględnieniem 24% kwoty bazowej ustalonej od dnia 1 marca 2011 r.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w W. zmienił decyzję z dnia 5 lipca 2010 r. w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do świadczenia emerytalnego na zasadach określonych w decyzji z dnia 16 marca 1995 r. oraz

zmienił decyzję z dnia 20 czerwca 2011 r. w ten sposób, że do wyliczenia wysokości świadczenia emerytalnego uwzględnił okres 31 miesięcy i 11 dni podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu, od maja 2011 r. Wyrok ten został przez Sąd Apelacyjny w [...] uchylony co do orzeczenia o decyzji z dnia 5 lipca 2010 r. i odwołanie od niej odrzucono oraz zmieniony odnośnie do decyzji z dnia 20 czerwca 2011 r. przez oddalenie odwołania.

W skardze kasacyjnej ubezpieczonej, którą objęto wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, ustanowiony przez sąd z urzędu pełnomocnik ubezpieczonej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. Wartość przedmiotu zaskarżenia została przez pełnomocnika oznaczona jako różnica między świadczeniem emerytalnym obecnie otrzymywanym a „świadczeniem jakie mogłaby otrzymywać, gdyby Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownie przeliczył emeryturę zgodnie z jej wnioskiem ($2.289,37 - 2.056,80 = 232,57$ zł)”. Kwotę tak wyliczonego uszczuplenia świadczenia okresowego pomnożył przez liczbę miesięcy, poczynając od lipca 2010 r. do listopada 2014 r. i oznaczył ją na kwotę 12.354 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepisy o wartości przedmiotu sporu, stosowane odpowiednio do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 368 § 2 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.), zobowiązują stronę wnoszącą do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia z uwzględnieniem postanowień art. 20-24 k.p.c. Gdy przedmiotem sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się, wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c.) ustala się na podstawie art. 22 k.p.c. w odniesieniu do świadczeń przyszłych, a w odniesieniu do świadczeń zaległych na podstawie art. 19 § 2 k.p.c. W razie jednoczesnego dochodzenia świadczeń przyszłych i zaległych, stosuje się art. 21 k.p.c. (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r., III UZP 3/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112).

W odniesieniu do przedmiotu skargi, wartość świadczeń na przyszłość to dwunastokrotność kwoty 237,57 zł (suma świadczeń za jeden rok - art. 22 k.p.c.), a wartość świadczeń zaległych wynika z pomnożenia różnicy kwot emerytury wypłacanej i żądanej przez skarżącą od lipca 2010 r. do dnia wydania zaskarżonej decyzji tj. do dnia 20 czerwca 2011 r.). Kwota łączna jest niższa niż 10.000 zł, zatem skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (art. 398² § 1 k.p.c.).

Z tych względów skargę kasacyjną odrzucono na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

Jednocześnie oddalono wniosek pełnomocnika skarżącej o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, gdyż sporządzenie skargi kasacyjnej z oczywistą obrazą przepisów regulujących oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia nie jest - jak przyjmuje Sąd Najwyższy - „udzieleniem pomocy prawnej” w rozumieniu § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), za którą ponosi koszty Skarb Państwa (por. postanowienie z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999 nr 6, poz. 123, z dnia 18 marca 1999 r., I CKN 1046/97, OSNC 1999 nr 10, poz. 178, z dnia 2 grudnia 2011 r., III CZ 69/11, OSNC-ZD 2013/A, poz. 12, z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 60/11, Biuletyn Izby Cywilnej 2012 nr 5, s.41, z dnia 20 września 2007 r., II CZ 69/07, OSNC 2008 nr 3, poz. 41, z dnia 17 lipca 2002 r., I CK 199/02, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2002 r., II UKN 194/01, niepubl., z dnia 16 marca 2000 r., I PZ 86/99, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2001 r., z. 1, s. 41, czy z dnia 25 kwietnia 2013 r., V CSK 210/12, OSNC 2014 nr 2, poz. 14).